

PRESS RELEASE

เนื่องในพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษา ๒๘ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๒ พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดสถาปนาพระอัฐิสมเด็จพระญาณสังวร (เจริญ สุวฑฺฒโน) สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ขึ้นเป็น สมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณสังวร

พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดสถาปนาพระอัฐิสมเด็จพระญาณสังวร (เจริญ สุวฑฺฒโน) สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ขึ้นเป็นสมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวง มีพระนามตามจารึกในพระสุพรรณบัฏว่า

“สมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณสังวร วชิราลงกรณ ราชากนิษกรมณาจารย์ สุขุมธรรมวิธานดำรง อริยวงศาตญาณวิมล สกลมหาสังฆปริณายก ตรีปิฎกปริยัติธาดา วิสุทธจริยาธิสมบัติ สุวฑฺฒนภิธานสังฆวิสุต ปาวจนุตตมพิสาร วชิรญาณวงศวิวัฒน์ พุทธบริษัทคารวสถาน วิจิตรปฏิภาณพัฒนคุณ วิบุลลิลาจารย์วัตรสุนทร สรรพคุณิศรมหาสังฆาธิบดี ศรีสมณุดมบรมบพิตร”

นอกจากนี้ ยังได้พระราชทานพระมหากรุณาโปรดให้การบำเพ็ญกุศลสมโภชพระสุพรรณบัฏ สมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณสังวร (เจริญ สุวฑฺฒโน) ณ พระอุโบสถ วัดบวรนิเวศวิหาร และอัญเชิญพระอัฐิเข้าประดิษฐาน ณ หอพระนาค วัดพระศรีรัตนศาสดาราม ภายในพระบรมมหาราชวัง ระหว่างวันที่ ๑๘ - ๑๙ มีนาคม พ.ศ.๒๕๖๓ อยู่ในพระบรมราชูปถัมภ์ โดยกำหนด วันพุธที่ ๑๘ มีนาคม พ.ศ.๒๕๖๓ พระราชทานพระมหากรุณาโปรดให้บำเพ็ญกุศลทักษิณานุประทานอุทิศถวายพระราชกุศลแด่ พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหามกุฏ พระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระสยามเทวมหามกุฏวิทยมหาราช พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระอัฐมรามาธิบดินทร พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และอุทิศแด่ พระบูรพาจารย์ และพระบุพการี

และในวันพฤหัสบดีที่ ๑๙ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๓ พระราชทานพระมหากรุณาโปรดให้การบำเพ็ญกุศลสมโภชพระสุพรรณบัฏ สมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณสังวร (เจริญ สุวฑฺฒโน)

ณ พระอุโบสถ วัดบวรนิเวศวิหาร และอัญเชิญพระอัฐิเข้าประดิษฐาน ณ หอพระนาก วัดพระศรีรัตนศาสดาราม

ทั้งนี้ เนื่องในพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษา ๒๘ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๒ พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ มหิศรภูมิพลราชวรางกูร กิติสิริสมบูรณอดุลยเดช สยามินทราธิเบศรราชวโรดม บรมนาถบพิตร พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดสถาปนาพระอัฐิสมเด็จพระญาณสังวร (เจริญ สุวฑฺฒโน) สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ขึ้นเป็นสมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณสังวร โดยที่ทรงพระราชอนุสรณ์คำนึงถึงพระคุณูปการที่สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ได้ทรงปฏิบัติบำเพ็ญทั้งต่อพระองค์ คณะสงฆ์ ชชาติบ้านเมืองและประชาชนชาวพุทธทั้งหลายมายาวนานจนเจริญพระชนมายุถึง ๑๐๐ ปี เฉพาะในพระสมณฐานันดรสมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายกก็ถึง ๒๔ ปี ซึ่งนับว่ายาวนานกว่าสมเด็จพระสังฆราชพระองค์ใดในยุคกรุงรัตนโกสินทร์ และยังได้ทรงสนองพระราชกิจจานุกิจเป็นहितประโยชน์อย่างใกล้ชิดต่อเนื่องมาถึง ๒ รัชกาล

ในสมัยพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร รัชกาลที่ ๙ สมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณสังวร ได้ทรงปฏิบัติพระสมณกิจ ฉลองพระเดชพระคุณ เริ่มแต่ครั้งเสด็จออกผนวช เมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๙ โดยทรงเป็นพระอภิบาลและร่วมถวายพระธรรมวินัยใกล้ชิดตลอดระยะเวลาที่ทรงบำเพ็ญปฏิบัติระหว่างที่เสด็จประทับ ณ พระปิ่นหย่า วัดบวรนิเวศวิหาร เป็นเวลา ๑๕ วัน แม้เมื่อทรงลาผนวชแล้ว ก็ยังได้ถวายงานมาโดยตลอด

ส่วนใน พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลปัจจุบัน สมเด็จพระสังฆราชเจ้า วชิรญาณสังวร ก็ได้ทรงปฏิบัติพระสมณกิจ ฉลองพระราชกิจจานุกิจมาแต่ยังทรงเป็นสมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เมื่อ พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระราชสมภพเมื่อวันที่ ๒๘ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๙๕ ครั้นวันที่ ๗ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๙๕ พระบาทสมเด็จพระชนกาธิเบศร บรมนาถบพิตร ได้ทรงมีพระราชหัตถเลขาทูล สมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณวงศ์ ขอประทานพระนาม ขณะนั้น สมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณสังวร ทรงดำรงสมณศักดิ์เป็นพระราชาคณะชั้นสามัญที่ พระโศภนคณาภรณ์ และทรงปฏิบัติหน้าที่เลขานุการส่วนพระองค์ใน สมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณวงศ์ ทรงได้รับพระบัญชาจากสมเด็จพระสังฆราชเจ้าฯ ให้ช่วยคิดพระนามถวายสมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้าชายตามพระราชกระแสรับสั่ง พร้อมทั้งคิดคำถวายพระพรเป็นคำฉันท์ภาษาบาลี นี่คือพระราชกรณียกิจแรกที่สมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณสังวรทรงปฏิบัติสนองพระเดชพระคุณในบรมนาถบพิตร รัชกาลที่ ๑๐

เมื่อทรงเจริญพระชนมายุสู่พระครุณวัย พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ก็เสด็จมาทรงนมัสการและทรงสนทนาธรรมกับสมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณสังวร ณ ตำหนักคอยท่าปรามอชบ่าง ณ พระอุโบสถ วัดบวรนิเวศวิหารบ้าง หลายโอกาส

ในปี พ.ศ. ๒๕๑๕ พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ขณะทรงเป็นสมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้าวชิราลงกรณ ทรงเจริญพระชนมพรรษา ครบ ๒๐ พรรษา พระบาทสมเด็จพระชนกาธิเบศรบรมนาถบพิตรทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ สถาปนาพระอิสริยยศเป็น สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิราลงกรณ สยามมกุฎราชกุมาร สมเด็จพระวชิรญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราชเจ้าฯ ขณะทรงดำรงสมณศักดิ์ที่ สมเด็จพระญาณสังวร ได้ถวายพระธรรมเทศนา เป็นเบื้องต้นแห่งการพระราชพิธีสถาปนา เถลิงพระนามาภิไธย สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช สยามมกุฎราชกุมาร

ขณะทรงศึกษาวิชาการทหารอยู่ ณ ประเทศออสเตรเลีย สมเด็จพระวชิรญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราชเจ้าฯ ขณะทรงดำรงสมณศักดิ์ที่สมเด็จพระญาณสังวร เสด็จไปทรงปฏิบัติพระศาสนากิจ ณ ประเทศนั้น ก็ได้มีโอกาสรับเสด็จและถวายพระศาสนโนวาทตามโอกาส ในระหว่างที่ทรงศึกษาอยู่ ณ ประเทศออสเตรเลีย เมื่อเสด็จนิวัติสู่ประเทศไทยระหว่างปิดภาคการศึกษา ก็ได้เสด็จพระราชดำเนินมาทรงนมัสการสมเด็จพระสังฆราชเจ้าฯ ณ วัดบวรนิเวศวิหาร

ในปี พ.ศ. ๒๕๒๑ พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ขณะทรงดำรงพระอิสริยยศเป็น สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ทรงเจริญพระชนมพรรษา ๒๖ พรรษา มีพระราชประสงค์จะทรงผนวชในพระพุทธศาสนาตามโบราณราชประเพณี พระบาทสมเด็จพระชนกาธิเบศรบรมนาถบพิตร ก็ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ทรงผนวช ณ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม ในพระบรมมหาราชวัง โดยสมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงชินวราลงกรณ (วาสน์ วาสโน) ขณะทรงดำรงสมณศักดิ์ที่ สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก เป็นพระราชอุปัธยาจารย์ สมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณสังวร (เจริญ สุวฑฺฒโน) ขณะทรงดำรงสมณศักดิ์ที่ สมเด็จพระญาณสังวร เป็นพระราชกรรมวาจาจารย์ แล้วเสด็จมาประทับ ณ พระป้านหย้า วัดบวรนิเวศวิหาร เป็นเวลา ๑๕ วัน ระหว่างทรงผนวช สมเด็จพระสังฆราชเจ้าฯ ทรงเป็นพระอาจารย์ถวายพระธรรมวินัยโดยตลอด เมื่อทรงลาผนวชแล้ว ก็ยังได้ถวายธรรมานุศาสน์และถวายธรรมกถาตามกาลานุกาลตลอดมา

สืบแต่นั้นมา สมเด็จพระสังฆราชเจ้าฯ ก็ได้ทรงปฏิบัติศาสนกิจสนองพระเดชพระคุณในพระราชกรณียกิจต่าง ๆ ทั้งเนื่องด้วยการในพระองค์และการในพระราชกรณียกิจส่วนบ้านเมืองตามกาลานุกาล กระทั่งสมเด็จพระสังฆราชเจ้าฯ ทรงเจริญด้วยพรรษาอายุกาล พระสุขภาพอนามัยไม่

เอื้อต่อการปฏิบัติศาสนกิจดังแต่ก่อน จึงได้ทรงระงับยับยั้งอยู่ด้วยสุขวิหารธรรม จนสิ้นพระชนม์ เมื่อวันที่ ๒๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๖

อนึ่ง เป็นราชประเพณีสืบมาแต่โบราณ ต่อเนื่องงานพระราชพิธีบรมราชาภิเษก พระเจ้าแผ่นดินจะทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจอีกหลายอย่างคือ

๑. ทรงตั้งพระราชอาคันตุกะ อันนับว่าเป็นศาสนูปถัมภกกิจ
๒. ทรงสถาปนาพระเกียรติยศ เลื่อนกรมและตั้งกรมพระราชวงศานุวงศ์ ซึ่งสมควรจะได้เลื่อนพระเกียรติยศ
๓. พระราชทานยศบรรดาศักดิ์แก่ข้าราชการ ซึ่งมีบำเหน็จความชอบ
๔. ให้เร่งรีบชำระล้างความของราษฎรที่ค้างคั่งอยู่ในโรงศาลให้สำเร็จกันไป ไม่เรียกค่าฤชาธรรมเนียม และพระราชทานเงินพินัย ไม่เรียกจากคู่ความ
๕. ปลอ่ยนักโทษ ซึ่งสมควรจะได้รับพระราชทานพระกรุณาให้พ้นจากเวรจำ

ฉะนั้น ต่อเนื่องงานพระราชพิธีบรมราชาภิเษก เมื่อวันที่ ๔ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๒ ครั้นถึงวันที่ ๒๘ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๒ พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว จึงทรงพระกรุณาโปรดพระราชทานสถาปนาสมณศักดิ์ เลื่อนพระอิสริยยศพระราชอุปถัมภ์และพระราชกรรมาจารย์ในพระองค์ให้สูงขึ้น อันเป็นการทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจ ตามโบราณราชประเพณี คือ

ทรงพระกรุณาโปรดพระราชทานสถาปนาพระอัฐิ สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ (วาสน วาสโน) สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม พระราชอุปถัมภ์ในพระองค์ ขึ้นเป็น **สมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงชินวราลงกรณ** พระองค์หนึ่ง

ทรงพระกรุณาโปรดพระราชทานสถาปนาพระอัฐิ สมเด็จพระญาณสังวร (เจริญ สุวฑฺฒโน) สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก พระราชกรรมาจารย์ในพระองค์ ขึ้นเป็น **สมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณสังวร** พระองค์หนึ่ง

การที่ทรงพระกรุณาโปรดสถาปนาพระอัฐิสมเด็จพระสังฆราชทั้ง ๒ พระองค์ดังกล่าวขึ้นเป็น ”**สมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวง**“ นั้น นับว่าเป็นเหตุการณ์สำคัญในประวัติศาสตร์คณะสงฆ์ไทย เพราะไม่เคยมีมาก่อน นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณใหญ่หลวงต่อคณะสงฆ์ไทย และเป็นสิ่งแสดงถึงพระราชหฤทัย ที่มุ่งมั่นยกย่องพระพุทธศาสนา

พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดสถาปนาพระอัฐิสมเด็จพระญาณสังวร (เจริญ สุวฑฺฒโน) ขึ้นเป็น **สมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณสังวร** ถือว่าเป็นกรณีพิเศษ เพราะหากพิจารณาดูแล้วจะเห็นได้ว่า พระองค์ได้มีโอกาสนับปฏิบัติพระ

ศาสนกิจสนองพระเดชพระคุณในพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัวมาตั้งแต่ทรงพระราชสมภพ และต่อเนื่องมาตลอดพระชนมายุ เป็นเวลายาวนานถึง ๖๐ ปี ซึ่งคงไม่เคยมีใครคาดคิดมาก่อน

ข้อมูลหอพระนาก วัดพระศรีรัตนศาสดาราม

พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชโปรดเกล้าฯ ให้สร้างขึ้นเพื่อประดิษฐานพระพุทธรูปหล่อและเพลงด้วยนากซึ่งอัญเชิญมาจากพระนครศรีอยุธยา และใช้เป็นที่เก็บพระอัฐิเจ้านายฝ่ายในตามแบบอย่างกรุงศรีอยุธยา และถือเป็นพระประธานในการ “เปตพลี” การอุทิศ) ธรรมเนียมการประดิษฐานพระบรมอัฐิสมเด็จพระบรมมหากษัตริยาธิราช (กุศลแก่ผู้ล่วงลับไปแล้ว) เจ้า สมเด็จพระบรมราชินี และพระอัฐิสมเด็จพระบรมวงศ์ ประดิษฐานภายในหอพระธาตุมณฑลเศียร ภายในหมู่พระมหามณฑลเศียร และชั้นบนของพระที่นั่งจักรีมหาสารท ส่วนพระบรมอัฐิสมเด็จพระบรมราชวังบวรสถานมงคลและพระอัฐิพระบรมวงศานุวงศ์พระองค์อื่นๆ นั้นจะประดิษฐานอยู่ในหอพระนาก

สำหรับสมเด็จพระสังฆราชที่ได้อัญเชิญพระอัฐิไปประดิษฐานในหอพระนากนั้น มีดังนี้

๑. สมเด็จพระอริยวงศญาณ สมเด็จพระสังฆราช (สุก ญาณสังวร) วัดราชสิทธาราม พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๓ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้หล่อพระรูปขนาดย่อมอัญเชิญไปประดิษฐานไว้ในหอพระนาก พร้อมกับรูปหล่อของสมเด็จพระพุฒาจารย์ (ขุน) วัดโมลีโลกยาราม ซึ่งเป็นพระราชกรณียกิจของพระองค์
๒. สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระปรมานุชิตชิโนรส (พระองค์เจ้าวาสุกรี) วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม
๓. สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาปวเรศวริยาลงกรณ์ (พระองค์เจ้าฤกษ์) วัดบวรนิเวศวิหาร
๔. สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส (พระองค์เจ้ามนุษยนาคมานพ) วัดบวรนิเวศวิหาร

๕. พระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหลวงชินวราลงกรณ สมเด็จพระสังฆราชเจ้า (หม่อมเจ้า ฤกษ์ ชมพูนุท) วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๖. สมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณวงศ์ (หม่อมราชวงศ์ชื่น นภวงศ์) วัด บวรนิเวศวิหาร
๗. สมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงชินวราลงกรณ (วาสน์ วาสโน) วัดราชบพิธ สถิตมหาสีมาราม
๘. สมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณสังวร (เจริญ สุวฑฒโน) วัดบวร นิเวศวิหาร

สำหรับสมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณสังวรนั้น วัดบวรนิเวศวิหารได้ บำเพ็ญกุศลสมโภชพระสุพรรณบัฏ ที่ได้รับพระราชทานสถาปนาพระอัฐิขึ้นเป็นสมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวง ระหว่างวันที่ ๑๘ - ๑๙ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๓ ณ พระอุโบสถวัดบวรนิเวศวิหาร โดยได้รับ พระกรุณาโปรดรับพิธีบำเพ็ญกุศลสมโภชพระสุพรรณบัฏไว้ในพระบรมราชูปถัมภ์

เสร็จพิธีบำเพ็ญกุศลสมโภชพระสุพรรณบัฏแล้ว วันที่ ๑๙ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๓ ได้ อัญเชิญพระอัฐิซึ่งบรรจุในพระโกศทองคำลงยาไปประดิษฐานในหอพระนาก วัดพระศรีรัตนศาสดาราม ในพระบรมมหาราชวัง